

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

26 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Popa Marin în numele inculpatului Nour Vitalie, prin care se solicită casarea parțială a sentinței Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 26 martie 2020 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui

*Nour Vitalie XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 07.02.2020 – 26.03.2020;

Instanța de apel: 13.08.2020 – 05.10.2021;

Instanța de recurs: 17.11.2021 – 26.01.2022.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 26 martie 2020, cauza fiind judecată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, *Nour Vitalie XXXXX* a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 264¹ alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 150 (una sută cincizeci) ore.

1.1. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a reținut că Nour Vitalie, la data de 28 octombrie 2019, aproximativ la ora 00:00 - 00:02, pe drumul de acces în s. XXXXX, fără a deține permis de conducere, a condus mijlocul de transport de model „Audi” cu n/î XXXXX și a fost stopat de către colaboratorii de poliție pentru verificarea actelor, fiind suspectat de conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate,

conform art. 438 alin.(2) Cod contravențional, i s-a propus de a fi supus testării alcooscopice, în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, dar ultimul a refuzat categoric.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal, adică *refuzul și împotrivirea conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcooscopică, săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere*.

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată, împotriva acesteia a declarat apel *avocatul Canțer Serghei în numele inculpatului Nour Vitalie*, care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea sentinței, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Nour Vitalie pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264¹ alin. (4) Cod penal să-i fie stabilită o pedeapsă neprivativă de libertate, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

În motivarea cererii de apel, apărătorul a menționat că prima instanță, la stabilirea unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, nu a ținut cont de faptul că inculpatul Nour Vitalie a comis o infracțiune ușoară, a recunoscut integral vinovăția, nu are antecedente penale, s-a căit de cele comise, a solicitat examinarea cauzei penale în ordinea prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală. Mai mult, inculpatul fiind audiat în ședința de judecată, a declarat că recunoaște vinovăția sa pe deplin, totodată solicitând instanței să-i fie stabilită o pedeapsă cu aplicarea art. 90 Cod penal, deoarece în cazul aplicării unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității el va fi în imposibilitate să o execute, pe motiv că o are la întreținere pe bunica sa, care este în etate, precum și cei 3 copii minori ai săi, fiind necesar sa se afle la domiciliu.

Concomitent, apelantul a considerat că apelul a fost depus în termen, dat fiind că, atât inculpatul, cât și apărătorul acestuia nu au fost prezenți la pronunțarea sentinței, deoarece în Republica Moldova era declarată stare de urgență în legătură cu răspândirea virusului COVID 19, iar sentința de condamnare a fost expediată prin poștă abia la data de 25 mai 2020, fapt confirmat prin ștampila de expediere. În așa mod, apelantul a explicat că termenul de atac începe a curge din momentul recepționării sentinței motivate, adică la data de 27 mai 2020 (în corespundere cu ștampila de pe plic).

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2021, apelul declarat a fost respins, ca fiind depus peste termen, cu menținerea sentinței fără modificări.

3.1. Pentru a se pronunța în sensul dat, instanța de apel a reiterat că, în corespundere cu prescripțiile art. 415 alin. (1)-(2) Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge apelul,*

menținând hotărârea atacată, dacă: a) apelul a fost depus peste termen, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 402; b) apelul este inadmisibil; c) apelul este nefondat; 2) admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță; 3) admite apelul, casează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată. Rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată se dispune numai atunci când nu a fost citat inculpatul, nu i s-a asigurat dreptul la interpret, nu a fost asistat de un avocat sau au fost încălcate prevederile art. 33-35. Sentința poate fi casată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ce privește latura penală sau latura civilă, dacă aceasta nu împiedică soluționarea justă a cauzei.

În temeiul art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Subsecvent, instanța a reținut că sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Central în privința lui Nour Vitalie a fost pronunțată la data de 26 martie 2020, iar potrivit scrisorii de însoțire a sentinței, copia acesteia a fost expediată în adresa inculpatului și avocatului acestuia, la data de 25 mai 2020, cu numărul de înregistrare 5-467-06 (f.d. 64). La data de 27 mai 2020, Nour Vitalie, a recepționat sentința instanței de fond, fapt confirmat prin copia scrisorii, anexată la materialele cauzei (f.d. 72).

Totodată, instanța de apel, contrar argumentelor invocate de apărătorul inculpatului privind lipsa inculpatului la pronunțarea sentinței, a stabilit că, potrivit procesului - verbal al ședinței de judecată din 27 februarie 2020 (f.d. 55-56), inculpatul Nour Vitalie și avocatul său, Canțer Serghei au participat la examinarea cauzei penale, iar pentru data de 26 martie 2020, a fost amânată deliberarea și pronunțarea sentinței, însă, participanții la proces, deși cunoșteau despre ședința ulterioară stabilită, din motive necunoscute instanței, nu s-au prezentat la data fixată de instanța de fond pentru pronunțarea sentinței și nu au preferat să manifeste o minimă doză de diligență în acest sens.

Deci, reieșind din aceste considerente, instanța de apel a remarcat faptul că inculpatul Nour Vitalie și reprezentantul său, Canțer Serghei au cunoscut despre ziua pronunțării sentinței, potrivit datelor din procesul-verbal al ședinței de judecată din 27 februarie 2020.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a desconsiderat argumentele din cererea de apel înaintată, privind omiterea termenului de declarare a apelului pe motivul declanșării stării de urgență în legătură cu răspândirea virusului COVID 19, or potrivit Hotărârii Parlamentului R. Moldova Nr. 55 din 17.03.2021, la art. 1 a fost indicat că se declară stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie - 15 mai 2020.

În asemenea condiții, ținând cont de faptul că starea de urgență a încetat de drept la 15.05.2020 și că cererea de apel a fost depusă abia la 09.06.2021, instanța a conchis că aceasta a fost depusă peste termenul stabilit de lege. Astfel, instanța de apel a constatat că, la data de 15 mai 2020, a încetat starea de urgență, succesiv, anume din data de 15 mai 2020 au început a curge noi termene de aceeași durată pentru părțile în proces, însă autorul cererii de apel nu a prezentat probe care să demonstreze că apelul a fost depus în termenul legal și nici nu a solicitat repunerea în termenul de atac.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *avocatul Popa Marin în numele inculpatului Nour Vitalie*, care invocând temeii pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor judecătorești pronunțate pe caz, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, iar cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii să fie suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 1 an.

Pentru a susține recursul în sensul declarat, apărătorul explică faptul că, în cadrul cercetării judecătorești, inculpatul Nour Vitalie, fiind audiat potrivit regulilor de audiere a martorului care și-a recunoscut integral vinovăția, a solicitat instanței printr-un înscris autentic judecarea cauzei în procedură simplificată, în baza probelor administrate la faza urmăririi penale și reținute în rechizitoriu.

Totodată, inculpatul a pledat ca la individualizarea pedepsei să fie luat în considerare că dânsul locuiește cu bunica sa în etate și că mai are și trei copii minori la întreținere. În legătură cu acest fapt, a solicitat instanței să-i fie aplicată pedeapsa cu închisoare, care urma a fi suspendată în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal. Cerința dată, a fost motivată prin prisma faptului că numai în cazul dat va avea posibilitate să activeze în câmpul muncii pentru a-și întreține membrii familiei. A mai menționat că nu este de acord cu aplicarea unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, doar din considerentul că în cazul dat, acesta nu va avea posibilitate de a-și întreține cei trei copii minori, care necesită zilnic îngrijire și hrană.

Pe lângă aceasta, instanța de apel nu a dat curs cererii de apel, pe motiv că ar fi fost depusă cu omiterea termenului de atac. Această abordare este una arbitrală, și contravine situației de fapt, or inculpatul Nour Vitalie, cât și avocatul acestuia, Canțer Serghei nu au fost prezenți la ședința de judecată în cadrul căreia a fost pronunțată sentința. Prima instanță urma imediat după pronunțare să le remită prin poștă copia sentinței pentru cunoștință.

Mai mult, instanța de apel nu a luat în calcul faptul că, începând cu 23 martie 2020

pe tot teritoriul Republicii Moldova a fost instituit regim special de examinare a cauzelor în instanță, în legătură cu starea de urgență legată de răspândirea virusului COVID-19, în baza căreia sentința a fost pronunțată în lipsa părților.

Totodată, instanța de apel a făcut concluzii contradictorii, constatând că inculpatul a recepționat sentința motivată la 27 mai 2020 prin intermediul serviciului poștat, și că apelul a fost depus la 06 iunie 2020, dar îl consideră depus tardiv, ceea ce nu corespunde realității or, de la 27 mai 2020 până la 06 iunie 2020 s-au scurs doar 10 zile, perioadă de timp ce se încadrează în termenul legal de 15 zile.

4.1. Asupra recursului declarat, procurorul de nivelul Curții Supreme de Justiție a depus referință, prin care solicită inadmisibilitatea recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat, din motiv că instanța de apel a adoptat o decizie legală și motivată.

5. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor specificate de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Din textul recursului declarat, se constată că recurentul critică soluția privind individualizarea pedepsei penale, solicitând concomitent și repunerea în termen a apelului declarat, pe motiv că instanța de apel greșit a ajuns la concluzia cu privire la tardivitatea apelului declarat de avocatul Canțer Serghei în numele inculpatului.

În speța dedusă judecății, Colegiul penal conchide că alegațiile recurentului expuse în textul recursului sunt vădit nefondate, pornind de la dispozitivul deciziei pronunțate de instanța de apel, potrivit căruia se constată că Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a dispus respingerea apelului declarat de avocatul Canțer Serghei în numele inculpatului, ca depus peste termen.

Potrivit art. 415 alin. (1) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, este în drept să respingă apelul, menținând hotărârea atacată, dacă acesta a fost depus peste termen și, în atare situație, instanța de apel nu examinează legalitatea și temeinicia apelului, adică nu verifică în fapt și în drept hotărârea atacată, ceea ce înseamnă că, la respingerea apelului ca depus peste termen nu are loc un control asupra fondului cauzei, iar sentința rămâne definitivă de la data expirării termenului de apel.

Conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

La calcularea termenului de apel determinant este constatatarea momentului de la care începe să curgă acesta. Termenul începe să curgă pentru părțile care au fost prezente la pronunțarea hotărârii, din ziua următoare în care aceasta a fost pronunțată.

Însă, reieșind din faptul că potrivit Hotărârii Parlamentului R. Moldova Nr. 55 din 17.03.2021, la art. 1 a fost indicat că se declară stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie - 15 mai 2020, instanța de apel justificat a stabilit că termenul de apel începe a curge din data când a încetat de drept starea de urgență, adică 15 mai 2020.

La caz, se constată că apelul declarat de avocatul Căței Serghei a fost depus la 09 iunie 2020, potrivit datei aplicate pe parafa primei instanței (f.d. 68), adică după expirarea termenului de 15 zile.

Cu referire la solicitarea recurentului de a fi repus în termen apelul declarat, din considerentele că termenul de exercitare a căii de atac apelul, începe a curge din momentul recepționării sentinței prin oficiului poștal nu poate fi reținută că întemeiată, întrucât instanța de apel corect a apreciat data din care începe a curge termenul de declarare a apelului, reiterând că *anume din data de 15 mai 2020 au început a curge noi termene de aceeași durată pentru părțile în proces, însă autorul cererii de apel nu a prezentat probe care să demonstreze că apelul a fost depus în termenul legal* (f.d. 99).

Astfel, instanța de recurs reamintește că art. 420 Cod de procedură penală, stipulează că recursul este o cale ordinară de atac care poate fi folosită împotriva hotărârilor pronunțate asupra fondului cauzei de către instanțele inferioare. Potrivit alin. (4) al aceluiași articol – nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora părțile nu au folosit calea apelului.

În contextul dat, elocventă rezultă a fi jurisprudența CtEDO, unde în hotărârea *Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019*, Curtea s-a expus asupra importanței interpretării termenelor procedurale menționând, *inter alia*, că părțile ar trebui să ia măsuri la intervale rezonabile pentru a solicita informații cu privire la evoluția procedurilor judiciare în care sunt implicate. În orice caz, instanțele naționale trebuie să verifice dacă motivele pentru extinderea unui termen procedural ar putea justifica ingerința în principiul autorității de lucru judecat, în special în cazul în care legislația internă limitează marja discreționară a instanțelor referitoare la motivele de prelungire a termenilor procedurali.

Termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. Termenul respectiv este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși apelul a fost declarat

după expirarea termenului, acesta urmează a fi respins ca declarat peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, însă, la caz, această din urmă premiză nu s-a confirmat.

Conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În cauza deferită judecării, Colegiul penal reține că motive care ar fi oferit temei de repunere în termen a apelului declarat de avocatul Canțer Serghei, nu s-au constatat, atât de către instanța de apel, cât și cea de recurs.

Pe cale de consecință, având în vedere circumstanțele descrise mai sus, cererea de recurs de pe rol urmează a fi declarată inadmisibilă, ca fiind vădit neîntemeiată.

6. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Popa Marin în numele inculpatului Nour Vitalie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui *Nour Vitalie XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la *17 martie 2022*.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana